

DISSERTATIO HISTORICA,

DE

JUDÆO NON-
MORTALI,

Vulgo

Dom ewigen Juden/

Quam

ADJUVANTE DEO IMMORTALI,

CONSENSU

Amplissime Facultatis Philosophicæ,

Certaminis publici argumentum facient

PRÆSES

M. CHRISTOPHORVS
SCHULTZ,

Regiom. Pruss.

ET

RESPONDENS

MARTINUS Schmied/

Slavia Pomer.

SS. Theol. & Philos. Stud.

IN AUDITORIO PHILOSOPHORUM,

ob argumenti varietatem recusa.

REGIOMONTI, Anno MDCCXI.

Mnes humani casus sub incertæ sortis militant vexillo.
 Si nascitur infans, licet quis struat fallaces astrologorum
 domos, & inquiret, sitne futurus dives an pauper? Sanus
 an infirmus? doctus num indoctus? erunt omnia in-
 certa, præter mortis eventum, qui certissimus. Illud est
 armorum mortis insigne: *Nemini parco* refert Valer.
 Maxim. L. VII. c. II. de Anacharside, quod leges dixerit similes esse ara-
 neorum telis, in quibus infirmiora animalia hærent, valentiora perrum-
 pant. Lex illa mortis universalissima stringit debiles item ac fortes, hu-
 miles ac superbos:

*Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque terras,*

inquit Horat. lib. I. Carm. Od. IV. Excogitarunt humanâ industriâ me-
 dium, quo famæ suæ æternitatis umbram conciliare solent eruditi. *Stu-
 diis tuis te nunc immerge altius, & produc memoriam aliquo scripto. Hoc
 enim unum est in rebus humanis opus, cui nulla tempestas noceat, quod
 nulla consumat vetustas,* scribit Senec. de consol. ad Polyb. c. XXXVII.
 Hac de re sibi gratulatur Horatius verbis ornatis pariter ac copiosis:

*Exegi monumentum ære perennius,
 Regalique situ pyramidum altius:
 Quod nec imber edax, aut aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilia
 Annorum series, & fuga temporum,
 Non omnis moriar:*

lib. III. Carm. Od. XXX. Interim & sapienti mors est: cui velit, nolite
 vacandum est. Ægyptii domos exiguas, sepulchra vero ædificarunt
 ampla. Hujus facti rationem dederunt, quod diu in sepulchris, breviter in
 domibus se commoratorios esse sciant, ut tradit Cic. in Tuscul. Hanc
 mortis legem Seneca omnibus natis datam putat. *Ex illo die, quo homo
 primam lucem vidit, iter mortis ingressus est, accessitque fato propior:
 Et illi ipsi, qui adolescentia adduntur anni, vita decrabuntur,* de con-
 sol. ad Marc. c. XI. Chrysothomus Tom. III. Homil. de Fid. & Sp. S. latius
 adhuc illam extendit: *Non solum, inquit, qui vivunt, mortis sententia
 feriuntur, sed & illi, qui nati non sunt.* Attamen Salvatorem nostrum
 A tempore

tempore passionis, privilegium, de non moriendo, concessisse Judæorum alicui, tradunt varii. Quid veritatis relatio ista contineat, ostendemus.

§. II.

Referunt nonnulli, fuisse tempore passionis Christi hominem natione ac genere Judæum, qui Hierosolymis fortunarum suarum habuerit sedem. Cum vero Salvator noster meritissimus ad montem Calvarie ductus, sub crucis pondere gemiscens, ad fores ejus quietis gratia subsistere voluerit, hominem illum nequissimum, bajulo huic dulcissimo affectatam denegasse quietem, quin minis ac verberibus gressum citius continuare coegisse, adeo ut Dominus noster crucifigendus iratus huic dixerit nebuloni: Erit mihi tandem quies, tu vero nequitie gravissimas dabis poenas, qui ad extremum usque judicii diem hanc sentire non poteris. Hinc factum est, ut Judæus ille adhuc superstes, per totum terrarum orbem irrequietus oberret. Ad tres redigi possunt classes, qui hujus Judæi mentionem fecerunt. Alii enim verissimam credunt esse historiam, sic ut ne minima de hac relatione sit habenda dubitatio. Primus, qui hujus sententiae tuetur partes, est Matthæus Paris. Fuit is Monachus, scripsit Historiam Anglicanam majorem, in qua satis proluxa de Judæo illo refert sequentibus: Archi-Episcopus quidam Armenie in Angliam veniens, interrogatus de Josepho viro illò, de quo frequens sermo habetur inter homines, qui quando passus est Dominus (præsens fuit & locutus est cum eo, qui adhuc vivit in argumentum fidei Christianæ.) Si illum aliquando viderit, vel de eo quicquam audiverit. Respondit Archi-Episcopus, adferens rem gestam seriatim, & postea miles quidam Antiochenus de familia ejus, qui interpretes illius erat - - - dixit lingua Gallica: Benè novit Dominus meus hominem illum, & paulo ante, quam iter arriperet ad partes occidentis idem Joseph in Armenia comedit ad mensam Domini mei Archi-Episcopi, quem multoties viderat & audiverat loquentem. Et postmodum interrogatus de rebus gestis inter Dominum Jesum Christum & eundem Joseph, respondit: Tempore passionis Jesu Christi, cum captus à Judæis in Prætorium adductus fuisset: ante Præsidem Pilatum, ut judicaretur ab ipso, accusantibus ipsam constanter Judæis, cum Pilatus nullam causam mortis in eò invenisset, dixit ad eos: accipite eum vos, & secundum legem vestram judicate ipsum; Sed tandem invalescentibus clamoribus Judæorum, Pilatus iis dimisit Barrabam, ad petitionem illorum, & tradidit iis Jesum, ut crucifigeretur.

Tran-

Transientibus autem Judæis extra prætorium, cum venisset ad ostium, Cartaphilus prætorii ostiarius & Pontii Pilati, cum per Ostium exiret Jesus, pepulit eum pugno contemptibiliter post tergum & irridens dixit: Vade Jesu citius, vade, quid moraris? Et Jesus severo oculo & vultu respiciens in eum dixit; Ego vado, & expectabis, donec veniam; juxta verbum Domini, expectat adhuc Cartaphilus ille - versatur in lachrymis & timore Domini, metuens semper, & suspectum habens adventum Jesu Christi in igne seculum judicaturi, ne ipsum in ultimo examine inveniat iratum, quem in passionem properantem irridens ad dignam provocavit ultionem. Veniunt ad eum multi de remotis mundi partibus, delectantes in ejus visione & confabulatione, quibus, si sint viri aventici, de rebus in terrogatus breviter quaestiones solvit. Munera omnia respuit sibi oblata, victu moderato & vestitu contentus. In hoc semper ponit speciem salutis suæ, quia ignorans deliquit, dicente Domino & orante: Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt, fol. 339. 340. & 327. Hunc secutus auctor Scripti anonymi, cujus titulus: *Relation oder kurzer Bericht von zweien Zeugen des Leidens/unfers geliebten Heylandes Jesu Christi/derer einer ein Heide/der ander ein Jude* etc. Chrysofomus Dudulaus in *relation Germanic*, quam publici juris fecit Anno MDCXLV. Joh. Georg. Hadeck. palatinus olim Pastor. A. MDCLXXXI. aliquot pagellas typis subjici curavit hac inscriptione: *Nathanieli Christiano relation eines Wallbruders mit Nahmen Abasverus ein Jude, welcher bey der Creuzigung des Herrn Christi gewesen/ und von da annoch herum und leben soll.* His addi posset testimonium ex antiquis manu scriptis, quod ipse legit & refert M. Johann. Sebastian. Witternacht in *dissert. XIX. in locum Joh. c. XXI. v. 22.* pag. 405.

§. III.

Aliis suspecta videntur omnia. Hinc suspendendum judicium, nec certi aliquid determinare audent. Ita tenet olim Thomas Bartholinus de latere Christi aperto c. VII. *Fidem hujus ampliozem ne quaesiveris, ne te ad relationes hujus Sutoris Polytropi amandem, qui nuperis annis maximam Europæ partem emensus incerto solo, perenni adhuc vita fertur oberrare, aut ante ostium suum Hierosolymis denegate Christo sub crucis onere labenti quietis, perpetuas luat pœnas inquietæ. De cujus hominis veterani fide nihil ausim determinare, quanquam etiam in publica nonnullorum acta sit relatus, plusque fidei habeam narratione*

num veritati, quam ipsius referentis. Vel enim monstrum sit hominis, vel spectrum inferorum, vel superum, apparitor, quod iudicium ad clariorum tribunal remitto, ne longius cause meae me provehat momentum. Eadem tradit Henricus Bangertius in Comment. de ortu, vita & excessu Antonii Coleri Jcti Lubecensis, cujus verba sunt sequentia: Si quod doctrina eximium, aut usu egregium se inter legendum offerret, non raro etiam si quid insolitum, aut rarum, in vita occurreret, ipse in rei memoriam in Commentarios suos studiose retulit, & quam plurimis, ut nunc unum adducam, die XIV. Januarii Anno MDCIII. adnotatum reliquit: Lubeca fuisse Judaeum illum immortalem, qui se Christi crucifixioni interfuisse affirmaverit; de quo Judaeo quid sentiendum sit, merito aliorum relinquo iudicio atque ad alia transeo. Hujus sententiae etiam est Johann. Cluverus in Epitome Historiarum totius mundi pag. 759. & 760.

§. IV.

Alii tandem, quibus prima Sapientiae lex est: non temere credendum, relationem hanc apertam redolere fabulam dicunt. Hanc defendit opinionem Jurius Cæsar Bulengerus in Historia sui temporis fol. 357. *Fama datum id tenoris, Judaeum Christi temporibus aequalem mille jam & amplius annos toto terrarum orbe vagum & errorem sine cibo & potu palari, a Deo ejus poena damnatum, quod ex fece verperarum primus Christum crucifigendum, Barrabam latronem ab unca & crucis terrore vindicandum exclamaverit, mox cum Christus onere crucis anhelans ad officium ejus, qui terdo erat, interquiesceret, cum verbi acerbitate eum amandaverit, cui Christus: quia tantillum quietis mihi invides, quiescam, & tu irrequietus errabis, ac mox dicto ocyus recordem & vagum tota urbe errores suos ad hunc usque diem toto orbe continuare. Eum ipsum esse, qui visus fuerit, Amburgi Anno M DLXIV. Credat Judæus Apella; Hominem id temporis cum Parisiis viderem, non vidi, nec de eo satis certis autoribus audivi.* Huic subscribunt D. Johann. Conrad, Dannhauer in *Dramat. S. sive Christeide Theat. II. Phantas. I. In Christo Sophia* pag. 439. Item in *Lat. Catech. part. V. sonctione LVII. pag. 1379.* D. Ægidius Strauch, collegio privato Witteberge habito in *Histor. Ecclesiast. tit. de immortali Judaeo.* Item in *Consonibus habitis Gedani Evangelicis Dominica Latere fol. 442.* D. Caspar Sagittarius in *Harmonia Hist. pass. Jesu Christi part. II. pag. 725.* Johann. Hein-

Heinricus Hottingerus in *Hist. Ecclesiast. part. III. pag. 340.* Nicolaus Heldvaderts in *Sylva Chronologica circuli Baltici part. II. pag. 271.* Johann. Hornbeck. de *convincendis Judæis prolegom. §. V. M. Johann. Sebastian. Witternacht differt. XIX.* Johann. Christophorus Rumetschius in *Schediasmate Historico-Thrologico pag. 97.* M. Gottfried Thilo in *Meltemate historico de immortalitate Judæo.* His addi meretur Rudolphus Bortoreus *Comment. histor. L. XI. pag. 305.* ubi mentem suam de Judæo illo his explicat verbis : *Vereor, ne quis nugarum anilium probro me afficiat, si que tota Europa narratur de Judæo coevo Servatoris Christi fabulam huic pagina inferam, nihil tamen vulgarius & nostratum vernacula, historia hoc profiteri non erubuit. Sic qui prius annales nostros scripserunt ad stipulatores habeo--- eum non uno seculo in Hispania, in Italia, Germaniæ v. sum fuisse, atque agnitum hoc anno eum ipsum esse, qui visus Hamburgi Anno MDLXVI. Plura de eo vulgus comminiscitur, ut audax est ad rumores quos ego, ne quid indictum sit refero.*

§. V.

Ultimæ sententiæ veritas aliquot defendi potest rationibus, quarum potissima à silentio petitur historicorum. Sane Evangelistæ fideliter notaverunt ea, quæ circa Salvatoris nostri gesta sunt passionem, nec tamen verbo hujus Judæi mentionem fecerunt. Josephus qui propter fidele de Salvatore nostro testimonium magni faciendus, itidem nihil notavit. Eusebius Pamphilius, Episcopus Cæsariensis decem, Socrates septem, Theodoretus quinque, Sozomenus novem libris Historiam tradiderunt. Hi tanta religione, ne dicam superstitione notaverunt facta, ut etiam veris nonnunquam interposuerint falsa. Eusebii Historiam continere falso notavit Caspar Hedio cit. Abrahamo Sculteto in *Medull. Patr. part. III. pag. 6.* Sozomeni Historiam *Sedes Apostolica recipere recusat, quoniam multa* inquit Gregor. M. L. VI. *Epist. c. CXCV. fol. 889.* Nicephoro in delictis fuere fabulæ, sic ut illum Isaacus Casaubonus exercitatione I. ad apparatus annal. Baronii numero XXV. autorem sine dubio vanissimum, futilissimum, & fabulosissimum dicat Conf. Camerarius in *c. XI. Job. p. 267.* D. Martin. Chemn. *Exam. Concil. Trid. f. 668. 686. 689.* D. Johann. Meisnerus de *persecut. Christ. §. XI. D. Conrad. Horneus Compend. Hist. Eccl. L. I. c. I. p. 4. It. c. IX. pag. 43.* D. Pappus. in *Epist. Hist. Eccl. memb. I. pag. 51.* Nullibi tamen hujus Judæi apparent vestigia. Tota Patrum

ætas (quam Rekkermannus L. III. Syst. Logici c. VIII. ad tempora usque Augustini describit. Ivelus contra Hardingium, Mylius contra Austria-
rum quendam pontificium, ad tempora usque Gregorii durasse putant.
D. Johann. Bechm. in Disput. Theolog. disp. I. numero LXXX. ad Seculum
VII. post Christum natum deducit. Alii decem Secula tribuunt Patrum
ætati, Geth. Joh. Met. Theol. Stud. p. 281. ad Seculum XII. Patrum ex-
tendit senem) hunc nescivit Judæum. Cum ergo in tanta antiquitate, nec
vota uspiam restet, nec vestigium, temerarium est, relationem hanc omni
fundamento destitutam animo concipere. Certè hi Scriptores veteris
ætatis, non omisissent, si scivissent, scivissent omninò rem, si fuisset. vid.
Melchior Canus. L. II. loc. commun. c. V.

§. VI.

Nec est, ut excipiant, fabulæ hujus Patroni, à silentio ad negatio-
nem vitiosè concludi: Res enim est magni momenti in toto Orbe unum
oberrare hominem non mortalem. Quin ipse Matthæus Paris in Histor.
fol. 827 illum inter mundi mirabilia refert. In hujusmodi verò reb9 silenti-
um, si ejus nulla sublit ratio, valet pro negatione. *Prima lex Historico dato
est, ne quid falsi dicere audeat, deinde ne quid non audeat, ne qua suspicio
gratia sit in scribendo, ne qua simultatis.* vid. Cicero de Orat. Polydor.
Vergil. L. I. de Invent. Rer. XII. pag. 41. Huc referri possunt illa Joh. Musæi
de ratione argumentandi à testimonio Historicorum; *Autor probatus esse
debet extra favorem & odium constitutus, & non persunctorie nec in-
cidentally, sed ex professo in Historia alicujus descriptione occupatus.
Videtur insuper requiri, ut res, de cujus veritate disputatur, non sit
vulgata & levis, sed magni momenti, quam nosse posteritatis multum
interest, & que illo tempore, quo gesta est cuius, poterat innotescere.*
- Sic de donatione Constantini M. ab Historicorum Silentio com-
mentitiam esse inferitur - cum nulla Silentii causa appareat. Va-
lere argumentum illud imprimis in Historicis à Silentio ad negationem
probavit Schokius in fabula Hamelensium part. III. c. I. pag. 178. Ruper-
tus observ. in Synopsin Besoldi c. XXI. I. p. 677. Famae datum erat Se-
culo secundo & sequentibus post N. C. Interpretes Græcos LXXII. singu-
los in peculiari cellula inclusos Scripturæ reliquisse editionem Græcæm.
Contra hos Hieronymus calamum strinxit, inferendo à Silentio Historiæ
antiquæ ad negationem: *Nescio, quis primus autor septuaginta cellu-
las sua mendacio exstruxerit, quibus divisi eadem scripsitaverint*

eum Aristaus ejusdem Ptolomæ ὁμηρομυθῆς & multa post tempora Josephum
nihil tale retulerit, sed unâ Basilica congregatos conulisse scribant. Præf. in
Pentateuch. Hunc secuti Mahus præf. in *Giasam edition. Josua*. Tite-
mannus prolog. apolog. pro *editione vulgata*. Bellarm. lib. II. de *Verbo*
Dei. VI. Hottingerus qui in *thesauro philog.* lib. I. c. III. quæst. XIII.
pag. 348. cellulas à fabulosis Thalmudistis extractas esse scribit. Confer.
Sixtinus Amama in *Anti barbaro biblico* lib. I. fol. 1. Gerhard. in *Exec.*
Loc. Theol. §. 507. Item *Confession. Cathol.* lib. II. *speciali part.* I. art. I.
c. II. pag. 128. Daniel Chamier, *Panstratia Cathol.* Tom. I. fol. 462.
& seqq.

§. VII.

Antiquis temporibus adeo inusitatum non erat, rebus fictis Christia-
nam doctrinam insinuare, ac interdum confirmare. Julianus Apostata
Scholas claudi jusfit, ne fortè Christianis imbuti principiis, Ethnico furori
resistere valerent, prout testatur Ruffinus *L. I. H. E. c. XXXII.* Socrates
lib. III. c. XIX. Sozomenus *L. V. c. XVII.* Apollinarii autem Pater &
filius, huic malo succurrere laborarunt, carminibus sanctam exhibendo
Scripturam. Pater enim omnem Hebræorum historiam ad Saulem us-
que Heroico carmine conscripsit, & Comœdias ac tragœdias ad Poetarum
Græcorum imitationem composuit, vid. Micræl, *Synt. H. E. lib. II. Sect.*
H. p. 442. Filius ex N. T. Evangelia & Scripta Apostolorum in dia-
logorum Platoniorum coegit formam, teste Socrate in *H. E.* Hi Poe-
tarum more veris inseruerunt ficta, adeo ut hinc etiam adscribi soleat in-
ventio de Christophoro M. cujus explicationem tradunt sequentem: Ac si
Christophorus ille denotet Ecclesiæ Præconem, qui magnus esse debet ac
grandi corpore, h. e. magnanimus, perinde ac fortis. Gestare puerum h. e.
Salvatoris nostri circumferre doctrinam. Describi ac delineari consuevit
in mediis aquis, ubi simul ingentes belluæ ipsi insidias struunt; quo pe-
ricula Sacerdotum ac Ecclesiæ hostes indicarunt; Panis, quem in pera se-
cum circumfert, specialem Dei ac certissimam erga concionatores deno-
tat providentiam. Senex, qui in littore cum lychno præcedens pingitur,
Scripturam S. adumbrare debet, quæ lumine proprio concionatoribus ju-
stam aperit viam. vid. Nicol. Selnec. *part. III exam. ordinand. de lege*
moral. pag. 30. Illa tamen tempora tanta infecuta est barbaries, ut ficta
à veris non dignoscere didicerint. Verè talem existisse martyrem putat
Serarius *Litan. II. pag. 84.* Bouldocus *L. I. de Ecclesia ante legem c. IX.*

PAG.

pag. 53. Christophori hujus dentem molarem, qui pugno major fuit, se vidisse testatur Ludovicus Vives ad Augustini L. XV. de Civitate Dei c. IX. Jacob. Biderman. L. I. Epigramm, LXXIX, sequenti huic parentat carmine:

*Limina Christophorus stellata viderat aula
Grandior; ad vastam limina parva domum
(Nam brevis angustos ardebat janua postes
Nec similis Magni porta Gigantis erat)
Territus ergo, Poli caperet me regia, dixit;
Janua mensura si faret apta mea.
Utendum ingenio est; humerotenus altior exsso,
Perque humiles cervix, non subit alta fores.
Iste aliquis, stricteoque caput divellite ferro,
Vertice transiri porta minore potest.
Protinus excelsa caput à cervice resectum est;
Magnaque Christophorus jam minor astra subit.
Ingenium in multo quid quaris turba cerebro?
Plus sapit abjecto Christophorus cerebro.*

§. VIII.

In hunc usque diem Christophorus ille martyr fuisse creditur, cujus auxilium Pontificii sequentibus implorare parati: *O Gloriosa Martyr Christophore, sis memor nostri ad Deum omni hora, Et tuere sine mora, corpus sensum Et honorem conserva, qui caeli sortem meruisti hic portare, intra ulnas ultra mare, nos per tantam dignitatem, fac vitare pravitatem, amare corde toto Deum vere laude, voto, praecunctis mundanis istis, Et ut post mundi hujus tristis blandimenta, te praesente perducamur ad caeli regnum.* vid. Chemnit. Exam. Concil. Trident. de invocat. Sancti, fol. 582. Citari merentur verba Apologiae August. Confess. ex articulo IX. de invocatione Sanctorum, in lib. Symb. pag. 230. Christophorum pinxit aliquis vir prudens, ut significaret per allegoriam, magnum oportere robur animi esse in his, qui ferrent Christum; hoc est, qui docerent Evangelium, aut confiterentur, quia necesse sit subire maxima pericula. Deinde stolidi Monachi apud populum docuerunt invocare Christophorum quasi talis polyphemus aliquando existisset, hinc ex Pontificiis aliqui nobiscum sentire coguntur. Villa Vincentius inquit: *Dubium enim est picturam hanc à S. Patribus*

in hunc usum propriè excogitatum, ut Evangelii præconem adiungeret, qui dum Christum extollit, & circumfert visendum, cognoscendumque omnibus, periclitatur in procellis & fluctibus, huius mundi, sustentatus tamen spe jucundissimorum fructuum imperium, & vel post hanc vitam suscipiendorum quos baculus supernus virens & florens promittit. L. III. de ratione Studii Theolog. c. VII. Confer. Baronius in Martyr. XXV. Julii Becanus lib. de invocatione Sanctorum pag. 113. Georgius eques armatus pingi solet, quem prout pictores penicillo, ita calamo descripsit Joh. Baptista Mantuanus in Georgio. Verè sanctum fuisse hunc Georgium testatur Laurentius Surius tom. II. mense April. pag. 798. Serarius Lit. II p. 20. Extat epigramma Verantii Fortunanti de Basilica in Anglia, in quo de ejus martyrio (cit. Baron.) sequentes leguntur.

Carcere, cade, siti, vinelia, fame, frigore, flammis,
Confessus Christum duxit ad astra caput.

Qui virtute potens; orientis in arce sepultus

Ecce sub occiduo cardine præbet opem.

Idem à pontificiis his colitur verbis: *Hic nos salvat à peccatis, ut in cælo cum beatis possimus quiescere;* Hinc Petrus Paulus Vergerius in Concilio Trident. cum traditionem hanc de Georgio non per omnia approbare vellet, in discrimen dignitatis, imo vitæ ac capitis adductus fuit; teste Chemn. l. c. fol. 575. a. Conf. Joh. Sleidan. *Comment. de Stat. Relig. L. XXI. pag. 651.* Micræl. H. E. L. III. Sect. II. Qu. XXIV. & XXVI. It. Qu. XLVIII. pag. 787. D. Gerh. Tom. VI. de Magist. Polit. §. 205. Attamen quascunque crepent minas, quibuscunque sæviant fulminibus, sine dubio hic Georgius in rerum natura nunquam fuit, adeo ut Gelastus dist. XV. fabulam hanc hæreticis tribuat inventoribus. Vid. Melchior Canus Loc. Com. lib. II. c. VI. Baronius, qui aliis in traditionibus hujusmodi censendis adeo religiosus esse non solet, hunc tamen Georgium nunquam vixisse credit. *Pictura illa S. Georgii, quæ effingitur eques armatus, qui hasta cuspide draconem interficit, juxta quem etiam virgo posita, manus supplices tendens implorat auxilium, Symboli potius, quam alicujus historice opinor esse expressam imaginem.* In nullis enim, quæ recensimus Gregorii actus antiquis, quoquam ejusmodi legitur, sed à Jacobo de Voragine absque aliqua majorum auctoritate, ea ad historiam referuntur, quæ potius typam exprimunt, in Martyr. Rom. April. XXIII. Cum eo leatit Alcasar ad s. VII. Apoc. pag. 444. Conf. Andreæ Riveti

B

Jesuis

Jesuita vapulans cap. VII. n. XX. XXI. pag. 128. Joh. Reinoldi *de Ecclesia Romana Idololatria c. V. Sect. XXII.* Simili ferè modo viderur Judæus ille fictus non mortalis ad Christianam religionem confirmandam, prout Christophorus & Georgius. Hæc de causa D. Danhauer in *Dramat. Sacr. Theat. II.* (ubi phantasmata fidarum personarum introducit) in eadem scena sinit Christophorum M. Georgium & Judæum immortalem.

§. IX.

Ulterius falsitatis argumentum esse solet, si auctores diversi, cum eandem describunt rem, sibi non consent. Quemadmodum testimonia illa, quæ Judæi adversus Salvatorem nostrum conquiverunt, parum æstimantur inde, quod non convenerint inter se Marci XIV, v. 56. Imo pro nullo habentur testimonio Matth. XXVI. v. 59. Discordiam varietatemq; historicorum mendacii notam dicit Paulus Diaconus *lib. IV. miscel. c. II. & XIII.* Julius Capitol. *in maxim. & Balbin. c. XV.* De Judæo autem immortali tot diversæ sententiæ, & tot contradictiones occurrunt, ut exinde optimo jure suspecta habeatur illa relatio. Matthæus Paris, cumque eo Claverus & alii scribunt, hominem hunc, ante baptismum Cartaphilum, postquam vero ac Anania baptisatus, Josephum appellatum fuisse. Botoreus in historia nomen huic fuisse refert Gregorii, Libavius in praxi Alchimie eundem Buttadæum appellat. Chrysofomus Dudulæus ex relatione Pauli ab Eizen Ahasverum vocat, Sutorum se fuisse dixit Hamburgi ac Numburgi, adeo ut fortunarium suarum sedem non procul à porta in civitate Jerusalem haberit, referente Paulo ab Eizen, Chrysofomo Dudulæo, Nicolao Helvadero & c. Paris vero & Claverus eum janitorem fuisse Pilati tradunt, Rudolphus Botoreus ac Bulengerus cerdonem dicunt. Hinc ille Judæum hunc, Salvatorem nostrum abegisse de taberna sua, forma sive formula calcei, hi vero pugno scribunt, Numburgi nec stare nec sedere potuit, adeo ut durante concione in templo modo antrosum modo retrorsum iverit: Dixit ibidem, quod hætenus nec noctu nec die quieverit, sed sine cibo ac potu, absque somno & quiete miraculosè tot secula conservatus fuerit. In Armenia autem non solum stare sed & sedere, imo aliquoties cibum capere potuit, cum Episcopo Armeniæ prout Paris notavit, Hamburgi & in Armenia munera sibi oblata contempfit, nec ultra duos accepit obulos, ex quibus illico elemofynas fecit, vid. Dudulæus ac Parisius, Numburgi autem à mercatoribus amplissimis ornatus est muneribus.

§. X.

Et quis tandem crederet, Salvatorem nostrum amantissimum, qui ad miraculum usque patienter tulit sputum, colaphos, verba, flagella & ipsam crucis supplicium, limites hujus virtutis circa miserum hunc Judæum transgressum esse? Tanta sane ejus fuit patientia, ut latroni in cruce conversionis fuerit occasio. Hic enim citra dubium de Christi miraculis varia audiverat, quæ tamen parum curavit. In cruce videbat Dominum non miracula edentem, sed opprobria injusta patientem, tunc dixit: Nos quidem justè, hic vero quid mali fecit? Luc. XXIII. v. 41. Cum injurias & maledicta susciperet, derisus & contemptus, malignam illam, & longo usu obduratam latronis mentem immutare valuit. In crucis jam constituto doloribus Salvatore nostro Principes Sacerdotum cum Scribis & Senioribus illudentes dicebant: Si Rex Israel est, descendat hinc de cruce, & credimus illi Matth. XXVII. v. 42. Quærat aliquis, cur non descenderit? Siquidem viri Primates, huic miraculo se credituros promiserint: Respondet Augustinus tra&. XXXVII. in Joh. circa finem: *Qui patientiam docebat, ideo potentiam differebat. Si enim quasi commotus ad eorum verba descendisset, victus convitiarum dolore existimaretur. Nam quid magnum ei fuit de cruce descendere, qui potuit resurgere de Sepulchro?* Hinc Tertullianus jure invehit adversus Phariseorum Principes, quod innocentiam Salvatoris Domini nostri videntes, tot opprobria, & dolores, & cruciatus tanta patientia ferentem, non crediderint in Deum lib. de Patientia c. III. Qui flagellationes, coronam spineam, quos universus Dæmonum grex excogitare valuit cruciatus, absque minis tulit, & hujus malitia Sutoris confuti, injurias præsentis animo suscipere paratus fuisset. *Is convitiis affectus non vicissim convitiabatur, cum malis afficeretur non minabatur, sed committebat causam eam ei, qui juste judicasset.* I. Petr. II. v. 23. Id quid certum, ingentem fuisse ligni molem, cui vir maturæ ætatis erat affigendus; Item Sacratorem nostrum viribus fractum, lento incessisse gradu; verum Judæi & milites ad supplicii executionem constituti, minis ac verberibus bajulo afflictissimo in via molesti esse volebant, quin potius de sublevando onere cogitaverint. Cum enim ita confectus doloribus, tum ex agonia in horto, tum ex verberibus, vexationibus, & flagris ministrorum ei illudentium tum ex continuis vigiliis, ex flagellatione, & coronæ tandem spineæ violenta impositione, adeo ut oneri crucis ferendo vix par videretur

deretur, imposuerunt Simoni Cyrenæo Christi crucem Matth. XXVII.
v. 32. Marc. XV. v. 21. Luc. XXIII. v. 26. Non ut viribus exhausto benefa-
cerent, sed ne forte Salvator, quem superioribus suppliciiis servatum vo-
lebant, sub crucis onere exspirat ac emoriatur. Hinc constat, relationis
hujus auctorē, sibi de simplicitate vulgi ludos facere, ac ferè jam dementa-
tam figmentis fallere voluisse. Credimus ergo commentum hoc ina-
ne inter aniles illas fabulas, quas vetula, dum fufum digitis torquent,
ad lucernam inter juveneculas narrare solent, esse numerandum.

§. XI.

Thesi probata ordo postulat, ut anthithesin experiamur. Qui sub
hujus vexillis stipendia faciunt, defendere nituntur Judæum memoratū
vixisse olim, & nostris adhuc superesse temporibus. Chrysofotomus Du-
dulæus in Relation. Germ. & ex eo Joh. Georg. Hadek, sequentibus rem
tradunt & probant: Es hat Paulus von Eitzen der Heiligen Schrifft
„Doctör, wahrhaftig zu seyn für eglichen Jahren erzehlet/ als er in sei-
„ner Jugend zu Wittenberg studiret und im Winter an. MDLXXIV.
„heim zu seinen Eltern gen Hamburg gereiset / habe er den nehesten
„Sonntag in der Kirchen unter der Predigt einen langen Mann/ wel-
„cher eine lange Person/ mit langen über die Schultern gehangenen
„Haaren gegen der Kanzel über Barfuß gesehen/ welcher mit solcher
„Andacht die Predigt angehört/ daß weñ der Name Jesus genen-
„net wurd/ sich höchst und demütigst geneiget/ an seine Brust inniglich
„geschlagē und geseuffhet. Er aber hat keine andere Kleidung gehabt
„in solchem harten und kalten Winter/ als ein armer Bettler. Nun
„hat gleichwol vorgemehlter Doctör nach gehaltenr Predigt fleißig
„nachgefraget/ an welchem Ort der Mann anzutreffen sey/ und nach-
„dem er solches erforschet/ hat er sich bey ihm gar eigendlich erkundt
„get/ woher er wäre/ und wie lang er sich im Winter auffgehalten /
„darauff hat er nun bescheidenlich geantwortet und gesaget: Er sey
„ein geborner Jude von Jerusalem gebürtig/ mit Nahmen heiße er
„Ahasverus. seines Handwercks ein Schumacher daselbst/ auch bey
„der Erzeugung Christi/ und seine Tode damahls perföhnlich gewes-
„sen/ und also von der Zeit hero lebendig geblieben. Was nun
„Gott mit ihm vorhabe/ daß er in diesem elenden Leben so herum-
„wandern/ und ihn so elendiglich anschauen lasse/ könte er nichts an-
„ders gedencke/ Gott wolle an ihn vielleicht biß an den Jüngste Tag/
wie

wider die Juden einen lebendigen Zeugen/dadurch die Ungläubigen^r
und Gottlosen alle/welche sich zwar Christen nennen/des Sterbens^r
Christi zu erinnern und sie zur Buße möchte befehret werde. Seines^r
theils möchte er wol leiden/das ihn Gott aus diesem schänden Leben^r
und Jammerthal in den Himmel abfortere. His addi potest Antonius^r
Colerus, qui Judæum hunc immortalem Lubecæ suo tempore fuisse
testatur prout verba Henrici Bangerti §. III, citata ostendunt.

§. XII.

Ex his, quæ vim aliquam inferendi habere videntur, sunt: (1) Quod
D. Paulus ab Eizen cum Judæo illo fuerit locutus. (2) Quod homo ille
se immortalem circumvagantem Judæum dixerit. Verum ex mente
Chrysofomi illa valent non in statu, sed in ampliacione. Non enim
Theologiae Doctor, sed juvenis, qui postea summos consecutus hono-
res, vidit hominem statura magnum, crinibus per humeros diffusis, dis-
scalceatum; *Juvenes autem creduli sunt, quia nondum in multis decepti,*
inquit Aristot. II. Rhetor. c. XII. Nec etiam Paulus ab Eizen illa retulit
Chrysofomo Dudulæo, qui aliquot annos post illum vixit, sed forte
rumori ac famæ inconstanti fidem habuit. *Fama quodammodo videtur
veritatem prospicere & audire; quam ob causam sæpenumero fallit, & tum
ad gratiam blanditur, tum etiam medacia spargit,* juxta Ælianum L. I.
Hinc benè Virgilius L. IV. Æneid. v. 175.

Fama malum quò non aliud velocius ullum

Mobilitate viget, viresque acquirit eundo.

Parva metu primo, mox sese attollit in auras,

Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit.

Habuit enim is disputationem in auguralem Wittenbergæ de discrimi-
ne veræ Ecclesiæ Dei & aliorum humanum, sub præsidio Philippi Me-
lanchthonis Anno MDLVI. d. XVIII. Maji. Ergo ille Paulus ab Eizen
Anno MDLXXIV. ulterius Juvenis non fuit; Anno LX. ejusdem seculi
Commentarium in Genesin ut D. Theol. & Superint. publici juris fecit.
Ad Coleri testimonium Resp. privatum aliquod esse documentum, ad
rem tanti momenti probandam plane ineptum; Imprimis cum nulla
addita sit circumstantia, quæ relationi ex parte fidem conciliare queat.
Vix credibile immortalem hunc Judæum Hamburgi ac Lubecæ fuisse,
adeo ut nemo præter Paulum ab Eizen & Antonium Colerum ejus ha-
beris notitiam. Et licet omnia bene se haberent, vix tamen aliquis ar-
gumentis

gumenti hujus probaret consequentiam ; Quia homo ille à Dudulæo descriptus se immortalem esse dixit, ergo revera talis fuit. Si illa valem ratio, quid fiet de falsis Salvatoris testibus. Benchoabus multis arcibus in Judæa occupatis per XXX. annos Messia sibi tribuit nomen, à suis tandem occisus, de quo conf. Micræl. *H. E. Lib. II. Sect. I. quest. XXXV.* Origenes *lib. I. contra Celsum* narrat, quod Dositæus Samaritanus post Christum natum se Messiam esse dixerit. De Theuda refert Lucas in actis Apostolor. quod se aliquid magni esse aliis persuadere laboraverit, ad eo circiter CCCC homines in suas traxerit partes, qui tandem occisus e. V. v. 36. Præstigiatorum hunc Josephus appellat, cujus caput abscissum Hierosolymas est portatum *lib. XX. Antiquitatum c. II.*

§. XIII.

De Simone Mago in Actis c. VIII. v. 19. legitur, quod artibus magicis hanc sibi conciliaverit auctoritatem, ut omnes ferè homines illum tanquam Magnam Dei virtutem observaverint. De eo refert Tertullianus Just. Martyr, Irenæus & Eusebius, quod illi Romæ statua fuerit posita, hæc inscriptione : Simoni Deo Sancto vid. Camerarius *tom. I. operum in horis succisivis pag. 327.* Putant tamen nonnulli, statuum hanc non fuisse erectam Simoni Mago, sed Deo illi Sabinorum antiquissimo, qui Semo Sanctus Fidius dicitur ; Cum Romæ in Tyberis Insula anno Christi MDXXIV. lapis fuerit effusus hac in inscriptione : Semoni, Sancto, Deo, Fidio, Sacrum. Hujus Dei mentionem fecerunt Livius *Lib. VIII.* Ovidius *lib. VI. Fastor.* Dionysius Halicarnassæus *Lib. IV.* Augustinus *de Civit. Dei.* Confer. Micrælius *loc cit p. 287.* Gregorius Turonensis *lib. XI. Historie. VI.* narrat de quodam Burdegalensi Desiderio, quod is magica arte hominibus imposuerit, seque Christum esse mira abstinentia (quam tamen in gluvie clam abundè compensavit) confirmare voluerit, qui tandem dolo cognito urbe ejectus est. Huc referri potest David Georgius, qui circa annum MDXXVII. se Christum esse docuit. Tradidit is Scripturam S. esse imperfectam, suam tamen doctrinam ad hominis salutem esse sufficientem ; Se mundum judicaturum, immortalem imo, ipso Christo esse præstantiorem, cum etiam peccatum in Spiritum S. remittere se posse gloriatus sit, Thuan. *lib. XX.* Nostro Seculo Quakerorum Princeps James Naylor Dei affectavit titulum, Is enim anno MDCLVI. d. 24. Octobr. una cum Timotheo Wedlock oppidum Bristol ingressus, cui duæ mulieres equum ducebant canentes : Sanctus, San-

San-

Sanctus, Sanctus est Deus Israel. Cum vero idem & septem ejus discipuli in carcerem ducerentur, Prophetam se à Deo missum, agnum Dei, & unigenitum Dei filium dixit, vid. Theodor. Rhay in *confusa confessione Tremensium seu Quakerorum c. III. p. 23.* Examen & criminalis executio reperitur in libro cui titulus: *Quaker Jesus. Confer. Lassenius videret Quaker Sect. Daniel Hartnaccius continuat. Micral.* alium nominat ex Quakerorum Secta Gylpin de Kendal qui simili modo Deum se esse mentitus est. Is enim anno MDCLIII. Mense Majo raptus quodam per plateas discurrens, tandem ante fores musici cujusdam constitit, & aperiri eas sibi petiit, eo quod Christus adisset. Intromissus autem veluti taudus & mente captus musica quadam instrumenta corripit fidibus, sed minime ad artis præscriptum canere & tandem saltare incipit. Ratus causam, & quid sibi gesticulationes illæ velint? respondit, se quidem musica minime omnium delictari, sed spiritum sibi modo significasse, quod simile gaudium sit in cælo super conversione peccatoris pag. 1058. Si vero facile quis his confessionibus non movetur, quomodo ergo homo ille, qui se Judæum dixit immortalem illico fidem facere potuit?

S. XIV.

Verum sine dubio excipient, scripsisse tamen hunc hominem exacte passionis Christi circumstantias, de ejus resurrectione, & iis qui cum Christo resurrexerunt, & Sanctorum venerunt civitatem. Ulterius narravit varia de Apostolis, ejusque discipulis, de Rerum publicarum mutationibus; Variis etiam usus est linguis in Germania germanica, in Gallia gallica, in Hispania hispanica est locutus lingua, adeo ut quasi his confirmaverit illa, quæ retulit de ejus conditione. Vixit præterea piè & religiosè prout de illo Paris. loc. cit. refert. Sed respondemus hanc objectionem petere principium. An enim unquam talis homo fuerit, qui immortalem se dixit Judæum, omnibus illis circumstantiis, quemadmodum refertur solet, illud est, de quo dubitamus. Et licet concedatur, fuisse aliquando talem, qui nonnulla de Salvatoris nostri morte recensere valuerit Judæum; Vel enim illa, quæ protulit, scripta sunt in verbo Dei, vel in Historia antiqua, vel minus. Si prius, inde petere potuit, quæ recensuit. Si posterius, dubium adhuc erit, num vera sint illa, quæ dixit. Fuissent enim illa, quæ præter Scripturam sacram retulit, vel de fide, & se omnino falsa. *Nobis enim curiositate opus non est, post Jesum Christum, nec inquisitione post Evangelium, cum enim credimus, nihil desideramus ulterius*

credere, quia hoc primum credimus non esse quod ultra credere debeamus,
sunt verba Tertulliani de praescript. adversus Haeret. c. VIII. pag. 203. e-
dit. Commel. anno MDCVIII. Conf. Chrysoft. Homil. XLIX. operis
imperfecti; Quid si diversa à Scripturis fabulare vultis, cur nobiscum
concertatis; Quid si diversa à Scripturis fabulare vultis, cur nobiscum
concertatis, qui neque loqui, neque audire sustinemus, quod extraneum sit
ab istis, scribit Athanasius epist. de incarnat. Christi contra Apollinari-
um tom. I. fol. 484. Vel de moribus, ut quae ad historiam spectant, tunc
probandum restaret, illa non reperiri in ullo historico; & non esse fi-
gmentum ejus qui dicit. Ad linguarum usum diversum responderetur, in
omni seculo fuisse homines, qui linguarum dono fuere instructi; nemo
tamen hos pro mundi miraculis habuit, multo minus pro non morta-
libus. Fuit hic Regiomonti anno MCXXXVI. homo nequissimus, qui
se summum Deum mentiebatur esse, hinc talem sibi composuit hono-
ris montem: Wir Johann Albrecht Adelgreiff / Syrdos Amada Cana-
ta Kkis, Schrakallatav, Elioris, Uber, Erht, Hoherprieſter / Kayſer
und des Heiligen Obttliachen Reichs König / der gangen Welt Frie-
de Fürst / Richter der Lebendigen und der Todten / GOTT und der
Vater in welches Herrlichkeit EHRZEITUNG kommen soll zum
Jüngsten Gericht / HERR aller Herren und König aller Könige.
Hos titulos variis enisus confirmare miraculis, linguis variis usus, He-
braica, Graecâ, Latinâ, Polonicâ, Litvanicâ, Curonicâ, Bohemicâ, &
Germanicâ. Dignam vero impostor ille consecutus est mercedem,
dum die XI. Octobr. decollatus, at ejus cadaver igne consumptum
fuit. De illo legi potest Theatrum Europæum Tom. III. pag. 720.
Elias Pratorius im Spiegel der Mißbräuche. M. Christoph. Hart-
knoch. H. E. Pruffie p. 588.

§. XV.

Haeret tamen adhuc scrupulus, Objiunt quippe vixisse hunc piè
ac honestè, adeo ut judicii diem semper expectaverit, victu moderato
& vestitu contentus, omnes divitias & munera sibi oblata contempse-
rit, prout de illo scribit Paris loc. cit. Verum & is facili negotio eximi-
tur. Vixerunt olim Gentiles, Judæi & alii satis honestè ac religiosè,
& adhuc vivunt. Fuit superiori seculo al quis Agyrta, qui se Johan-
nem Evangelistam esse mentitus est. Vixit is procul dubio religiosè
ac piè alias nec vulgo satis credulo fidem facere potuisset. Attamen
Tolox in Hispania est combustus, de quo Gubereus Voëcius disput.
Sele&

Select. part. I. pag. 1446. Divitias ac opes contempserunt varii. Inter alios nominamus Joachimum Fortium Ringelbergium, cujus verba sequentia citat Melchior Adami in vitis Philosophorum pag. 48. *Es sum ingenio, semper fui, & semper ero, ut summam inopiam quam summas opes malim. me iucem enim ne perniciofa esca mentem occuparet meam, neve tam vilis metalli cura studia dulcissima impediret. Mediocre modum ad vitam tuendam necessarium esse non pernego, nec aurum contemno, sed magnas opes que mentem à literis abducere queant. Fere fit ut bona animi, corporis mala, rursusque corporis bona, animi mala sunt. Nihil sanè rariius, nihilque magis arduum puto, quam hominem esse, & eruditum & divitem; Nihil ergo Judæus hic immortalis peculiare retinet quo relationi veritatem conciliare potuerit.*

§. XVI.

Ulterius Johann. Georg. Hadck. cum aliis sufficienter fabulam hanc defendi posse putant, exinde, quod Johannes e. XX. v. 30. dicat: *Multa etiam alia edidit signa Jesus in discipulorum suorum conspectu que non sunt scripta in libro.* Item c. XXI. v. 25. *Sunt autem & alia multa que fecit Jesus, que si scribantur sigillatim, ne quidem mundum ipsum opinor capturum, eos, qui scriberentur libros.* Sed quid illa ad Judæum immortalem? Hic medius terminus Syllogismum vitiosissimum ex puris conficeret particularibus: *Aliqua miracula, que Deus fecit, non sunt scripta. Traditio de Judæo immortali, est aliquod miraculum, Ergo. Similis est collectio, ac si quis inferret: Aliquis homo est immortalis, nempe ex mente Parisii, Dudulæus est aliquis homo. Ergo est ille immortalis Judæus, cui tantopere patrocinator. Hoc modo commentitiæ quælibet fabellæ pro divinis haberentur miraculis. Et sanè si Evangelistæ ex illorum sententia, & alii antiquissimi historici, de Judæo immortali studio nihil notaverunt, quis hanc licentiam dedit Dudulæo & aliis, ut illa Scriptis traderent? Cum Christus ipse tacuerit ea, quis nostrum dicat: *illa vel illa sunt. Aut si dicere audeat, unde probabit? Quis enim est tam vanus, aut temerarius, qui cum dixerit etiam verba, quibus voluerit, & qua voluerit, sine ullo testimonio divino affirmat ea esse, que tunc Dominus dicere voluit;* Scribit egregie Augustinus tractat. XVI. in Johano. *Multa esse facta, que tamen nos sunt scripta, certum quidem est, sed exinde colligere: Ergo hoc vel illud factum & non**

scriptum, citra crimen fallaciae consequentis non licet : **A** non di-
tributo enim ad distributum, non valet consequentia.

§. XVII.

Porro obijciunt nonnulli non penitus vanam esse sententiam,
quam multi populi celebrant ex Hesiod. lib. I. operum & dierum v. 762.
& Aristotele VII. Ethicorum c. XIII. Fama: temere nati non so-
lere, juxta Cic. lib. II. ad Heren. De Judæo immortalis plurimi, ac
præclari testantur historici, antiqui pariter ac neoterici. Ex antiquis
Mathæus Parisius, qui teste Antonio Possævino seculo XIV. post na-
tum Christum, vel potius juxta calculum Vossii tract. II. de Histor.
Græc. & lat. seculo XII. anno MCCXLII. vixit. Nec est quod de ejus a-
liquis dubiter sinceritate, cum à Flacio Illyrico, Stratemanno, & aliis
inter veritatis testes si relatus. Johannes Cluverus in Academia Sora-
na Professor Regius, vir de Historia meritissimus, prout in aliis sic & in
relatione præsentis, Parisii confirmat sententiam. His addi possunt va-
rii in antecedentibus nominati. Verum responderet, potentissimam
quidem esse probationem, si ostendi queat omnes in quod dicimus
consentire, juxta Aristotel. lib. Eodem. c. VI. & Senec. epist. CXVI. Non
tamen quicquid unus aut alter affirmat, instar Evangelii est recipien-
dum, Ad Ciceronis verba responderet ex Cicero. loc. cit. *Non facile de-
bere credi rumoribus.* Parisius in aliis Historicis non contemnendus,
attamen interdum, bonus dormitat Homerus : *Vix ullum reperiri Hi-
storicum etiamsi soli quærendus tradatur, in quo non labecula aliqua de-
prehendi queat,* inquit Nicodem Frischlin. *Method. Hist. pag. 83. Conf.*
*Rirchmayer in historia Hamelensium. Quidam vero creduli, qui-
dam negligentes, quibusdam mendacium obrepit, quibusdam placet,
illi non evitant, hi appetunt,* teste Senec. lib. VII. natural. quæst. c.
XVI. Flacius ac Stratemannus, Parisium veritatis testem dicunt, non
propter fabulam de Judæo immortalis, sed quia bona fide, quæ con-
tra papatum faciunt, annotata reliquit. Verba Stratemanni sunt :
*Scriptis hic testis veritatis historiam Anglicam, in qua enervia Scelera
Pontificum egregiè depinxit, vocans eos Anti-Christos, furas nocturnos
ac latrones, Exitu IX. Waldens pag. 817.* Flacius in Catalogo testium
veritatis à fol. 366. ad 378. ex Parisio delicta Pontificum notavit. Inter
alia vero graviora, paucissima citamus verba, quæ Parisius ad annum
Domini MCCLIV. notata reliquit : *Transit hic angus Romana Ec-
clesia*

essia & Papali curia, si devotionem reputes, virulentissimus. Exspiravit enim qua consuevit haberi devotio, habita à Prelatis & Populo, penes matrem Romanam Ecclesiam, & Patrem & Pastorem Dominum nostrum Papam; Et si illa curia fideles Christi multoties, usque ad amaritudinem Spiritus cruentaverit, nunquam tamen sicut & sequenti anno, tam leibaliter, universos Christi servos & singulos, sauciavit. Coguntur enim insontes idololatra, & quasi apostata veritati, qua Deus est, abrenunciare; Et prater hoc, quod intolerabile est, temporalia bona violenter depraedantur. Papa operatur omnia, non in edificationem, sed in ruinam. . . Concessa fuit decima in subsidium terre sancta, cogimur eam transferre in subsidium Apulia, contra Christianos. Ex obligatione injustissima, graviora subire cogimur: Multipliciter mentiri, falso juramento prestio, quod in utroque testamento caelitus prohibetur. Concedere cogimur terminos solutionis, quos ullo modo possumus observare, nisi incidamus in laqueos usurariorum, quos socios eorum & participes nominamus; Datur potestas personis prorsus indignis, super nobiles Ecclesias, venduntur Prelati ut boves & asini &c.

§. XVIII.

*Nec sine insigni vitio à particulari ad universale argumentari licet; Vera refert Paris. in uno vel in alio loco, ergò semper Bellarminum Orthodoxiae testem esse, integro ostendit libro Doct. Joh. Gerh. Idem, conscripsit Confessionem Catholicam, ubi Pontificiorum colligit testimonia contra Pontificios. D. Joh. Georg. Dorschæus, Thomam Aquinatem, veritatis confessorem esse, prolixè probavit. Exinde tamen nec nominati Theologi celeberrimi, nec reliqui veræ Ecclesiae Doctores, colligunt quod vel Bellarminus, vel Thomas de Aquino, nunquam falsa scripserint. Ipse Diabolus aliquando vera loquitur, ut constat ex Marc. III. v. II. & 12. ex Luc. IV. v. 41. Quæ loca egregie explicavit (forte) D. Bebelius, in libello cui titulum fecit: *testimonium Diabolorum*; Interim verissima sunt, quæ gloriosissimus noster Salvator inquit Joh. VIII. v. 44. *Quotiescumque Diabolus loquitur mendacium, de suo loquitur, quia mendax est & pater mendacii*. Concessum est Diabolo interdum vera dicere ut mendacium suum rara veritate commendet, si enim nunquam verum diceret, nec ad tentationem poterat sufficere defectio ejus, inquit Ch ylost.*

Oper.

Oper. Imperf. in Matth. (vel quicumque hujus operis autor. Petrus Wastelius Carmelita in vindictis suis, Joh. Hierosolymit. esse putat. Alii autem vel Ariani cujusdam, vel Catholici, & ab Arianis corruptum judicant, vid. D. Dorschæus *disp. abus. pag. 138.* Robertus Bellarm. *de Script. Eccles. pag. 94*) homil. XIX. Hinc universalissima Apostoli & hic obtinet regula: *Omnia probate quod bonum est retinete.* I. Theff. V. v. 21. Ab hujus auctoris, Parisii nempe nutu, reliqui omnes toti pendent; Hinc parum illos juvat, licet fabulam hanc ornare velint societate magni viri, qui eundem ipsis erraverit errorem, *Peccantium enim multitudo non parit errori patrocinium*, juxta Hieronymi epist. LXVI. ad Rufinum. Similes hi sunt Pastori, cui persuasissimum erat, nihil omnino esse falsum, quod semel typis esset excusum, de quo Melchior Canus lib. II. loc. Com. cap. penultimo. Prout nec Ecclesia, nec Papa, de non Canonico libro possunt facere Canonicum, juxta Bellarm. *Lib. I. de Verbo Dei c. X.* & Gretscherm *in defensione Bellarm.* Ita nec aliquot Historici fabulam in veram transmutare possunt historiam. Communi laborant vitio superstitiosi rerum gestarum auctores, ut oscitante primo oscitent & alii. Error aliquoties repetitus in veram historiam converti non solet. Putat equidem Cluverus tempore Parisii communem fuisse famam de Judæo immortalis, sed historię veritas non pedet à vulgo; hic enim fabulis delectatur, ad eò ut benè dixerit B. Lutherus in colloquiis commensalibus fol. 194. *Der grosse Hauffe will einen Wosfen mit Hörnern haben.* Nulla pronior ad errorem atque præcipitium via est, quam per vulgi ite vestigia. Unde Democritus: *Unus mihi pro populo est populus pro uno*, vid. Senec. Epist. VII. Cluverum obtorto quasi collo, ac invertam, hujus figmenti patroni rapiunt. Ejus verbi fuit sequentia: *Habebant & in sermonibus rem plerisque incredibilem Saxones nostri nimirum commeari per urbes Judæum quendam immortalem. - Visa & nobis res portentoso mendacio affinis &c.* Hæc verba Anonymus ut in suas partes commodius trahere posset, sequenti modo vertit: *Es haben uns (in diesem MDCIV. Jahr unsere Sachsen für gewiß berichtet, etc.* En in limine dolum! Nihil enim de certitudine relationes in textu, quin potius plerisque incredibilem dixit.

§. XIX.

Tandem nonnulli putant concedenda esse illa omnia, quæ de Judæo

deo circumferuntur, cum faciant ad confirmandam passionis histo-
riam, Salvatoris nostri omnipotentiam, Judæorum item convincen-
dam pertinaciam, ad redarguendam. Illud intendere videtur Paris.
loc. cit. Cluverus & Henricus Bangertus. Is enim loco citato se-
quentia tradit: *Si vera essent, quæ Matthæus Paris ante hosce annos qua-
dringentos de illo, ad annum MCCXXVIII. & MCCLVII. posse-
ritatis prodidit, quæque postea sub initium sæculi nostri, eodem videlicet
tempore, quo Colerus hæc notavit, Chrysostomus Duduleus peculiari
scripto vulgavit, egregium sanè Christianæ fidei argumentum contra
Judæos præberent.* Sed non est, ut aliquis cum divite ex Luc. XVI. è
mortuis suscitatum vel immortalem desideret legis ac Evangelii in-
terpretem. Restant Evangelistarum scripta, ex quibus sufficientissima
passionis cognitio peti potest; Reliqua omnia circa fabulas expediri
possunt. *Sine mendacio confirmabitur verbum legis, & sapientia
in ore fidelis complanabitur.* Syrach. cap. XXXIV. v. 8. Qualis ista
probandi ratio, ex falsis velle colligere vera? In promovenda veri-
tate divina, fabulæ prohibitæ sunt: *Numquid enim Deus indiget vestro
mendacio, ut pro eo loquamini dolos?* Job. XIII. v. 7. Hoc modo quis
veritati notam inureret, ac si citra mendacii patrocinium defendi
non posset. *Nec historia debet egredi veritatem, & honestè factis veri-
tas sufficit,* inquit Plin. lib. VII. Epist. XXXIII. Ex hujusmodi fabellis
adversarii antam capiunt calumniandi, quemadmodum egregiè idem
explicit Joh. Hornbeck de convincendis Judæis in proleg. §. V. pag.
18. *Inter quæ (figmenta) hoc loco præter eundem non videtur, quod mihi à
Judæis quandoque expræbratum, ubi videbanti, ex vano aliquo rumore,
ad sua loca confluere, immensam hominum papalium turbam visurorum
(vis falso sparsum fuerat) Indæum, qui à Christi temporibus super-
fuisse. & vagari incertis sedibus credebatur usque ad diem adventus
Christi novissimum, querebant: an tale quid de Judæo aliquo nostra
in lege (sic vulgo loquuntur) contineretur? & quomodo adeo credulè
essent Christiani & mendacis adæsti? Fateor hæc leve scandalum
sic ipsis obijci. Jam & historiis nonnullis, cætera nesci hæud infima
inscriam illam vagantis Judæi legendam magis indignamur, Merè
nuga &c. Aristoteles aliquando interrogatus; quid fieri facerent
mendaces? respondit: ut quando verum dicunt illi non credatur. vid.*
Diogen.

Diogen.

Diogen. Laert. in vit. Philosoph. Franciscus Patricius in discuss. Pe-
ripat. fol. 12. Quicumque turpi fraude semel innotuit, etiamsi verum
dicit, amittit fidem, inquit Phœdrus fab. X. lib. I. Ad hæc testimo-
nia citata non probant probandum, sub certa conditione, si vera es-
set nempe relatio, firmissimum inde peti posse contra Judæos argu-
mentum, credunt citati Historici. Verum hic conditionalis nihil ponit,
cum in antecedentibus evictum sit, traditionem hanc, otiosi
alicujus ingenii excrementum, non veram sapere historiam. Hujus-
modi nugis, piam adhibuit censuram Mantuanus, cujus verba Coronæ-
dis loco citamus :

.. .. Nullus idoneus autor
Nec testis productus adhuc ; Ideoque relinquamus
Talia, que possunt, quædam fragmenta videri.
Nostra etenim nugæ, deliramentaque damnæ
Religio, nec dat linguis mendacibus aures.

